

Grieteweg 12 te Putten

- Quickscan flora en fauna in het kader van de Wet natuurbescherming -

Opdrachtgever	VanWestreenen BV Anthonie Fokkerstraat 1a 3772 MP Barneveld
Datum veldbezoek	9 oktober 2017
Kenmerk rapport	Q2017.110- Quickscan flora en fauna Grieteweg 12 te Putten
Datum rapport	10 november 2017
Auteur	ing. J.M. de Wever

EcoTierra-ecologisch adviesbureau

Postadres: Margijnenenk 12, 7415 JZ Deventer

Bezoekadres: Loods570- Oostzeestraat 2, 7411 MD Deventer

www.ecotierra.nl

info@ecotierra.nl

0570-597418

Draagvlak voor natuur is de basis voor natuurbescherming

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven. EcoTierra- ecologisch adviesbureau is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van EcoTierra- ecologisch adviesbureau; opdrachtgever vrijwaart EcoTierra- ecologisch adviesbureau voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING

1 INLEIDING	5
1.1 AANLEIDING	5
1.2 DOELSTELLING	5
1.3 VOLLEDIGHEID ONDERZOEK	5
1.4 GELDIGHEIDSDUUR RAPPORT	5
2 ONDERZOEKSOPZET	6
2.1 BRONNENONDERZOEK	6
2.2 VELDBEZOEK	6
3 PLANGEBIED EN BEOOGDE INGREPEN	7
3.1 PLANGEBIED	7
3.2 GEWENSTE TOEKOMSTIGE SITUATIE EN VOORGENOMEN INGREPEN	9
4 BEVINDINGEN ONDERZOEK	10
4.1 BEVINDINGEN BRONNENONDERZOEK	10
4.2 BEVINDINGEN VELDONDERZOEK	10
5 EFFECTENBEOORDELING	12
5.1 EFFECTEN BESCHERMDE GEBIEDEN/ HOUTOPSTANDEN	12
5.2 EFFECTEN SOORTEN	12
6 CONCLUSIE EN VRIJBLIJVEND ADVIES	15
6.1 CONCLUSIE	15
6.2 VRIJBLIJVEND ADVIES	16

BIJLAGEN

1. Wettelijk kader
2. Lijst beschermde soorten
3. Jaarrond beschermde nesten
4. Literatuurlijst

SAMENVATTING

In opdracht van VanWestreenen BV heeft EcoTierra- ecologisch adviesbureau aan de Grieteweg 12 te Putten een quickscan flora en fauna uitgevoerd in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb).

Het onderzoek heeft zich met name op de soortenbescherming en beperkt op het gebiedsbeschermingsdeel van de wet (Natura2000) gericht. Er worden in het kader van de voorgenomen ingrepen mogelijk slechts enkele bomen gekapt (dunne bomen en struiken). Derhalve is het onderdeel 'houtopstanden' van de Wet natuurbescherming niet van toepassing. Thema's als verdroging en vermesting/ verzuring (stikstof/ PAS) vallen niet onder de reikwijdte van onderhavige quickscan flora en fauna.

Het plangebied ligt aan de rand van de bebouwde kern van Putten en betreft een tuin behorende bij nummer 12.

De initiatiefnemer is voornemens een vrijstaande woning met bijgebouw te realiseren. In dit kader zullen waarschijnlijk enkele bomen worden gekapt, maar geen oppervlaktewateren gedempt of opstallen geamoveerd.

De ingrepen vinden plaats in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden.

Onderhavige quickscan is gebaseerd op een bronnenonderzoek en een veldbezoek. Het veldbezoek heeft op 9 oktober 2017 plaatsgevonden.

Het plangebied ligt buiten de begrenzing van het Gelders Natuurnetwerk. De provincie Gelderland hanteert geen externe werking als het gaat om het GNN, de Nee-tenzij toets is derhalve niet aan de orde. Het plangebied betreft tevens geen weidevogelgebied of een ander gebied dat is beschermd overeenkomstig het provinciale natuurbeleid. Dergelijk beschermd gebied zal derhalve niet verloren gaan of aangetast worden.

Op circa 65 meter afstand begint het Natura2000-gebied 'Veluwe'. Er is niet specifiek getoetst aan het Natura2000-gedeelte van de Wnb, maar de verwachting is dat de externe werking vanuit het plangebied beperkt of zelfs niet aanwezig zal zijn op het Natura2000-gebied en de daarvoor aangewezen soorten. Mogelijk dat bevoegd gezag een verdere toetsing noodzakelijk acht.

Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde planten, jaarrond beschermde nesten van vogels of beschermde verblijfplaatsen van Habitatrichtlijnsoorten of niet vrijgestelde soorten waargenomen. In mogelijk te kappen bomen zijn wel holtes aanwezig. De holtes lijken niet geschikt voor vleermuizen, maar voor de zekerheid dienen de holtes met een lange ladder en eventueel een endoscoop onderzocht te worden op geschiktheid voor vleermuizen.

Het plangebied betreft geen significant foerageergebied of een vliegroute voor vleermuizen.

Op basis van het uitgevoerde onderzoek kan worden geconcludeerd dat er in de onderzochte situatie geen procedurele gevolgen zijn ten gevolge van de voorgenomen ingrepen.

- Nader onderzoek naar soorten is niet noodzakelijk;
- Een ontheffing in het kader van de Wnb (soorten) is niet noodzakelijk;
- Voor algemeen voorkomende soorten geldt een algemene vrijstelling als het ruimtelijke ingrepen betreft;
- De zorgplicht is altijd van toepassing.

1 INLEIDING

In opdracht van VanWestreenen BV heeft EcoTierra- ecologisch adviesbureau aan de Grieteweg 12 te Putten een quickscan flora en fauna uitgevoerd in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb).

1.1 Aanleiding

De initiatiefnemer is voornemens een vrijstaande woning met bijgebouw te realiseren. In dit kader zullen waarschijnlijk enkele bomen worden gekapt (dunne bomen en met name struiken), maar geen oppervlaktewateren gedempt of opstallen geamoveerd.

In verband met de inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming (Wnb) op 1 januari 2017 is het noodzakelijk om voorafgaande aan ruimtelijke ingrepen en inrichting te toetsen of de geplande activiteiten geen negatief effect hebben op beschermde plant- en/of diersoorten en leefgebieden.

1.2 Doelstelling

Het doel van onderhavige quickscan is inzicht geven of de voorgenomen activiteiten een overtreding van de vigerende natuurwetgeving tot gevolg hebben.

Om dit inzicht te verkrijgen worden de volgende vragen beantwoord;

- zijn er binnen het plangebied beschermde dier- en plantsoorten aangetroffen en/of worden deze verwacht?
- wat is de juridische status van deze soorten?
- hebben de voorgenomen activiteiten een (significant) negatief effect op deze soorten?
- ligt het plangebied in of nabij beschermde natuurgebieden, zoals het GNN of Natura2000-gebieden?
- wat zijn de gevolgen en dienen er (mitigerende) maatregelen genomen te worden?
- dient er een nader onderzoek uitgevoerd te worden?
- dient er een ontheffing aangevraagd te worden?

1.3 Volledigheid onderzoek

Een quickscan is een momentopname en kan slechts in beperkte mate uitsluitel geven over de aan- of afwezigheid van soorten. Het kan voorkomen dat soorten niet worden waargenomen tijdens het veldbezoek. Aan de hand expert-judgement en bekende ecologische principes zal een inschatting worden gemaakt over het wel of niet voor kunnen komen van beschermde plant- en diersoorten. Verder is de quickscan geen veldinventarisatie. Veldinventarisaties omvatten meerdere opnamerondes die seizoensgebonden zijn en volgens standaardmethoden worden uitgevoerd.

1.4 Geldigheidsduur rapport

Afhankelijk van de aangetroffen soorten is de rapportage drie of vijf jaar geldig. Voor Habitatrichtlijnsoorten en vogels met een jaarrond beschermd dient maximaal drie jaar als geldigheidsduur te worden gehanteerd met als voorwaarde dat er weinig (fysieke) veranderingen hebben plaatsgevonden in het plangebied.

2 ONDERZOEKSOPZET

In onderhavige quickscan is de locatie gescreend op de aanwezigheid van beschermde plant- en diersoorten. Er is gestart met een bronnenonderzoek en vervolgens is de locatie bezocht. Het onderzoek zal zich met name richten op de soortenbescherming en niet op het gebiedsbeschermingsdeel van de wet (Natura2000).

2.1 Bronnenonderzoek

Alvorens het terrein is bezocht zijn diverse (digitale) verspreidingsatlassen geraadpleegd. De waarnemingen zijn gedaan tussen 2012 en 2017. Hierdoor is indicatief een beeld verkregen of er streng en strikt beschermde soorten voorkomen in het kilometer-/uurhok waarin het plangebied is gelegen.

Diverse kaarten (waaronder kernkwaliteiten GNN en GO, Natura2000 en natuurbeheerplan) van de provinciale site gelderland.nl zijn geraadpleegd in oktober 2017.

2.2 Veldbezoek

Het plangebied is op 9 oktober 2017 overdag bezocht. Ten tijde van het veldbezoek regende het soms licht bij een temperatuur van rond de 13°C.

Tijdens het veldonderzoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, graafsporen, nesten, hollen, uitwerpselen, haren en dergelijke).

De directe omgeving van het plangebied is tijdens het veldbezoek eveneens bekeken.

Het onderzoek is uitgevoerd door een ecooloog (J.M. de Wever) met een relevante HBO-opleiding en ruime ervaring met het uitvoeren van quickscans. Tevens worden door de ecooloog diverse relevante cursussen gevolgd, symposia en congressen bezocht en diverse vakbladen en nieuwsbrieven gelezen om de laatste ontwikkelingen te volgen. De onderzoeker is in het bezit van diverse certificaten, waaronder 'Zorgvuldig handelen Flora- en faunawet, ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, niveau 4. IPC Groene Ruimte (door Stadswerk erkend certificaat)'.

Tijdens het veldonderzoek is niemand geïnterviewd.

3 PLANGEBIED EN BEOOGDE INGROPEN

In dit hoofdstuk zijn de onderzoekslocatie en de voorgenomen activiteiten beschreven. Op onderstaande afbeelding is het plangebied weergegeven waarbinnen de activiteiten daadwerkelijk plaatsvinden.

3.1 Plangebied

Het plangebied ligt aan de rand van de bebouwde kern van Putten en betreft een tuin behorende bij nummer 12. In de tuin staan een trampoline, zwembad en kunst. Tevens zijn er enkele bomen, struiken en heesters aanwezig.

Afbeelding 1: Situering plangebied (bron: Gelderland.nl, luchtfoto 2015).

De directe omgeving bestaat de woning en tuin van nummer 12, bos en de weg Bosrand. De Veluwe ligt op circa 65 meter afstand ten oosten van het plangebied.

Foto's: Indrukken plangebied.

Foto's: Indrukken plangebied.

Foto's: Indrukken plangebied.

Foto's: Indrukken plangebied.

Foto's: Indrukken directe omgeving.

3.2 Gewenste toekomstige situatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens een vrijstaande woning met bijgebouw te realiseren. In dit kader zullen waarschijnlijk enkele bomen (dunne bomen en struiken) worden gekapt, maar geen oppervlaktewateren gedempt of opstallen geamoveerd.

Afbeelding 2: Gewenste toekomstige situatie (bron: VanWestreenen BV).

De ingrepen vinden plaats in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden.

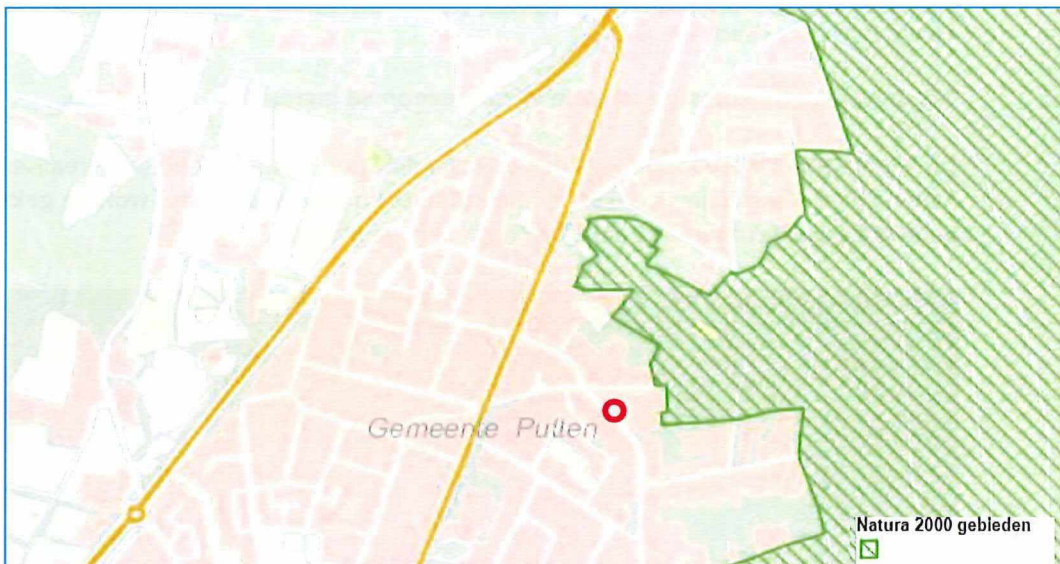
4 BEVINDINGEN ONDERZOEK

Hieronder worden de bevindingen van het bronnenonderzoek en vervolgens de bevindingen van het veldonderzoek besproken.

4.1 Bevindingen bronnenonderzoek

In de databases van de provincie is af te lezen dat het plangebied niet is gelegen in het Gelders Natuurnetwerk en geen natuurbeheertypen heeft meegekregen in het vigerende Natuurbeheerplan. Het plangebied betreft geen weidevogelgebied.

Op circa 65 meter afstand ligt het Natura2000-gebied 'Veluwe'.

Afbeelding 3: Ligging plangebied t.o.v. Natura2000-gebied.

Volgens de geraadpleegde bronnen (betreft vaak bronnen die met kilometer- of uurhokken werken) kunnen er in de omgeving soorten (niet uitputtend opgesomd) als gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, watervleermuis, rosse vleermuis, laatvliager, buizerd, eekhoorn, steenmarter, huismus, sperwer, buizerd en ransuil voorkomen.

4.2 Bevindingen veldonderzoek

Flora

Beschermde flora is niet aangetroffen in het plangebied. De aanwezige beplanting bestaat onder andere uit beuk, laurier, berk, lariks, klimop en hulst.

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn maar beperkt vogels waargenomen. Er zijn merel, koolmees en boomklever waargenomen. Er zijn in de bomen geen horsten waargenomen. Onder de bomen zijn geen sporen van uilen, zoals braakballen, aangetroffen. Tevens zijn geen plukplekken, veren of andere sporen van roofvogels/uilen waargenomen. Er zijn in de bomen geen grote holtes die door spechten of uilen gebruikt kunnen worden.

Er worden in het kader van het project geen opstallen geamoveerd, dus jaarrond beschermde nesten van soorten als huismus, gierzwaluw of sommige uilensoorten zijn niet te verwachten. Algemeen voorkomende soorten kunnen in de groenstructuren broeden.

Foto: Waargenomen boomklever.

Grondgebonden zoogdieren

Er zijn geen exemplaren of voortplantings- en/ of verblijfplaatsen van soorten aangetroffen die zijn beschermd bij de Habitatrichtlijn of van soorten die niet zijn vrijgesteld door de provincie. Er zijn geen nesten van eekhoorn waargenomen. De soort zal zeker in de buurt voorkomen en het plangebied mogelijk af en toe aandoen. Tevens zijn er geen holtes aanwezig waarvan deze soort en een soort als boommarter gebruik van kunnen maken. Voor andere soorten, zoals das, is een dergelijk plangebied, een (intensief) gebruikte tuin, geen geschikte verblijfplaats. Algemeen voorkomende soorten als konijn, haas, bepaalde muizensoorten, vos, egel en ree kunnen binnen en in de omgeving worden verwacht. Het plangebied betreft geen significant foerageergebied voor soorten.

Vleermuizen

Er zijn geen opstallen aanwezig binnen het plangebied, vaste verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten kunnen derhalve worden uitgesloten. Er staan op het terrein enkele bomen met holtes. Met behulp van een verrekijker en zoomcamera is getracht te bepalen of de holtes geschikt kunnen zijn voor vleermuizen. De meeste holtes lijken niet geschikt, maar bij enkele holtes kon de twijfel niet geheel worden weggenomen. Het plangebied zal zeker door vleermuizen worden gebruikt om te foerageren. Er zijn binnen het daadwerkelijke plangebied geen vliegroutes te verwachten. Mogelijk worden de bomen langs de wegen gebruikt als vliegroute.

Amfibieën, reptielen en vissen

Er is geen oppervlaktewater aanwezig binnen het plangebied. De aanwezigheid van vissen en voortplantingswater van amfibieën kan derhalve worden uitgesloten. Voor reptielen is een dergelijke locatie niet geschikt om er te verblijven of voort te planten. Mogelijk dat een soort als gewone pad het plangebied gebruikt als landhabitat. Er zijn tijdens het veldbezoek diverse elementen, zoals houten kratjes en dergelijke, opgetild om te kijken of er exemplaren onder verscholen zaten. Er zijn geen exemplaren waargenomen.

Ongewervelden/ overige soorten

Onder andere het bebouwde en het gecultiveerde karakter maakt dat de veelal veeleisende Habitatrichtlijnsoorten en exemplaren van de nationaal beschermde soorten van ongewervelden en overige soorten niet zijn te verwachten. Die soorten hebben vaak specifieke ecologische eisen die in dergelijke plangebieden beperkt aanwezig zijn.

5 EFFECTENBEOORDELING

Hieronder zijn de effecten van de voorgenomen ingrepen op eventueel aanwezige beschermde gebieden en de aanwezige flora en fauna getoetst aan de Wet natuurbescherming.

5.1 Effecten beschermde gebieden/ houtopstanden

Het plangebied ligt buiten de begrenzing van het Gelders Natuurnetwerk. De provincie Gelderland hanteert geen externe werking als het gaat om GNN. Verdere toetsing aan het NNN wordt derhalve niet noodzakelijk geacht.

De afstand tot het nabijgelegen Natura2000-gebieden bedraagt slechts 65 meter. Tussen het plangebied en de Natura2000-gebieden liggen twee villa's met bijbehorende tuinen die een bufferende werking hebben. De verwachting is dat de extra woning geen negatieve externe werking zal hebben op de soorten die voor de Veluwe zijn aangewezen. Veel van de soorten die voor de Veluwe zijn aangewezen (kamsalamander, gevlekte witsnuitlibel, beekprik, rivierdonderpad en drijvende waterweegbree) zijn gebonden aan water (nabij). De meervleermuis foerageert langs grotere wateren en overwintert op de Veluwe in kelders. Volgens het rapport 'Vliegend hert op de Veluwe, Beschermingsplan 2009-2013', EIS-Nederland en Bureau Natuurbalans-Limes Divergens, 2008 ligt het plangebied niet in een kernverspreidingsgebied van het vliegende hert. Er zijn geen aanwijzingen dat de aangewezen Vogelrichtlijnsoorten voorkomen of kunnen voorkomen binnen het plangebied. Voor vrijwel alle soorten betreft het plangebied geen geschikt habitat. Mogelijk dat bevoegd gezag wel een verdere toetsing op soorten noodzakelijk vindt.

Thema's als verdroging en vermesting/ verzuring (stikstof) vallen niet onder de reikwijdte van onderhavige quickscan flora en fauna.

Er worden in het kader van het project mogelijk slechts enkele bomen gekapt. Derhalve is het onderdeel 'houtopstanden' van de Wet natuurbescherming niet van toepassing.

5.2 Effecten soorten

Er wordt in het kader van de vigerende wetgeving nagegaan of beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen door het project opzettelijk worden aangetast (vernield, beschadigd of ongeschikt gemaakt) of dat dieren opzettelijk worden verontrust, verjaagd of gedood. Verder is er gekeken of er invloeden zijn die leiden tot een verminderde geschiktheid als foerageergebied waarbij het een zodanig belang betreft dat bij het wegvallen van deze functie ook vaste rust en verblijfplaatsen niet langer kunnen functioneren.

Flora

Tijdens het veldbezoek zijn er binnen het plangebied geen beschermde wilde vaatplanten aangetroffen.

Er zijn derhalve geen negatieve effecten te verwachten aangaande deze soortgroep.

Vogels

Er zijn tijdens het veldbezoek binnen het plangebied geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Algemeen voorkomende soorten kunnen broeden binnen het plangebied. Rooiwerkzaamheden en versturende werkzaamheden dienen derhalve buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd. Als richtlijn kan de periode 15 maart tot en met juli worden aangehouden als broedseizoen. Duiven kunnen ook nog later broeden. Het gaat erom of een broedgeval aanwezig is of niet. Er zijn geen negatieve effecten te verwachten aangaande vogels, mits de genoemde voorwaarde wordt nageleefd.

Grondgebonden zoogdieren

Binnen het plangebied zijn geen vaste verblijf- of voortplantingsplaatsen van soorten die zijn beschermd bij de Habitatrictlijn of niet zijn vrijgesteld door de provincie vastgesteld.

Algemeen voorkomende soorten zijn door de provincie vrijgesteld van de verbodsbepalingen als het een ruimtelijke ingreep of inrichting betreft (zie bijlage 1 voor vrijgestelde soorten). Wel geldt de zorgplicht voor dergelijke soorten.

Er zijn geen negatieve effecten te verwachten aangaande grondgebonden zoogdieren, mits de zorgplicht wordt nageleefd.

Vleermuizen

Er zijn geen vaste verblijf- of voortplantingsplaatsen in gebouwen te verwachten binnen het plangebied. De holtes in de aanwezige bomen lijken niet geschikt voor vleermuizen, maar dit was ten tijde van onderhavig onderzoek niet met volledige zekerheid te bepalen. In dit kader is navraag gedaan bij de eigenaar. De mogelijk geschikte holtes blijken voor te komen in bomen die niet worden gekapt. Tevens zijn de holtes uit zorgvuldigheidsoogpunt met een lange ladder bekeken en niet geschikt bevonden voor vleermuizen.

Er zal zeker gefoerageerd worden binnen het terrein van nummer 12. Er is voldoende alternatief foerageergebied binnen en nabij het terrein aanwezig. Wel dient verstoring door licht tijdens de bouwfase en in de toekomstige situatie zoveel mogelijk voorkomen te worden. Vliegroutes zijn niet aanwezig en zullen derhalve ook niet worden aangetast. Verstoring door licht op de groenstructuren langs de Bosrand dient voorkomen te worden.

Amfibieën, reptielen en vissen

Binnen het plangebied zijn geen vaste verblijf- of voortplantingsplaatsen van soorten die zijn beschermd bij de Habitatrictlijn of niet zijn vrijgesteld door de provincie vastgesteld.

Algemeen voorkomende amfibiesoorten zijn door de provincie vrijgesteld van de verbodsbepalingen als het een ruimtelijke ingreep of inrichting betreft (zie bijlage 1 voor vrijgestelde soorten). Wel geldt de zorgplicht voor dergelijke soorten.

Er zijn geen negatieve effecten te verwachten aangaande grondgebonden zoogdieren, mits de zorgplicht wordt nageleefd.

Er zijn geen negatieve effecten te verwachten aangaande de drie soortgroepen.

Ongewervelden/ overige soorten

Binnen het plangebied zijn geen vaste verblijf- of voortplantingsplaatsen van soorten die zijn beschermd bij de Habitatrictlijn of voorkomen op de 'nationale lijst'.

Er zijn geen negatieve effecten te verwachten aangaande overige soorten, mits de zorgplicht wordt nageleefd.

De zorgplicht

De zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving

Voor alle soorten geldt een zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan deze soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De kwetsbare perioden zijn niet voor alle verschillende soortgroepen gelijk. Als "veilige" periode voor alle groepen geldt in het algemeen de periode van half oktober tot eind november, de periode waarin de voortplantingstijd achter de rug is en dieren als de egel en

amfibieën nog niet in winterslaap zijn. Bovendien zijn de houtduiven uit het laatste legsel dan waarschijnlijk ook al uitgevlogen.

Indien vooraf bekend is dat werkzaamheden moeten worden uitgevoerd binnen de kwetsbare perioden van de betreffende soorten, is het zaak ervoor te zorgen dat het gebied tegen die tijd ongeschikt is als leefgebied voor die soorten. Zo kan bijvoorbeeld vegetatie gedurende het groeiseizoen kort gemaaid worden, zodat er geen vogels gaan broeden en het tegen de winter ook ongeschikt is voor kleine zoogdieren die in winterslaap gaan.

Indien tijdens de werkzaamheden beschermde soorten worden aangetroffen, dient schade aan de exemplaren zoveel mogelijk voorkomen of beperkt te worden.

6 CONCLUSIE EN VRIJBLIJVEND ADVIES

6.1 Conclusie

Op basis van onderhavige quickscan is beoordeeld of er procedurele gevolgen zijn betreffende de vigerende (natuur)wetgeving.

Voor toelichting bij de conclusie dient hoofdstuk vijf geraadpleegd te worden.

Conclusie	
GNN/ GO Natura2000/ houtopstanden	<p>Het plangebied is niet gelegen binnen het Gelders Natuurnetwerk.</p> <ul style="list-style-type: none"> → De provincie hanteert geen externe werking als het gaat om het GNN. Extra toetsing wordt niet noodzakelijk geacht. <p>Het plangebied ligt nabij een Natura2000-gebied.</p> <ul style="list-style-type: none"> → De verwachting is dat het project geen direct negatief effect zal hebben op de aangewezen soorten van het nabijgelegen Natura2000-gebied. → Thema's als verdroging en vermesting/ verzuring (stikstof) vallen niet onder de reikwijdte van onderhavige quickscan flora en fauna. <p>Er worden in het kader van het project slechts enkele bomen gekapt.</p> <ul style="list-style-type: none"> → Het onderdeel 'houtopstanden' van de Wet natuurbescherming is niet van toepassing.
Soortgroepen	<p>Flora Er zijn binnen het plangebied geen beschermde wilde soorten aangetroffen.</p> <p>Vogels Er zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Algemeen voorkomende soorten zonder jaarrond beschermd nest kunnen eventueel broeden binnen het plangebied.</p> <ul style="list-style-type: none"> → De rooiwerkzaamheden en overige versturende werkzaamheden dienen buiten het broedseizoen plaats te vinden. <p>Grondgebonden zoogdieren Vaste verblijfplaatsen of exemplaren van Habitatrichtlijnsoorten of van niet-vrijgestelde nationaal beschermde soorten zijn niet aangetroffen. Door de provincie vrijgestelde soorten kunnen voorkomen.</p> <p>Vleermuizen Er zijn geen geschikte verblijf- en/of voortplantingsplaatsen te verwachten in gebouwen. In enkele bomen zijn holtes aanwezig.</p> <ul style="list-style-type: none"> → De holtes bevinden zich in niet te kappen bomen. Tevens bleken de holtes na onderzoek met zoomcamera en lange ladder niet geschikt voor vleermuizen. <p>Tevens betreft het plangebied geen essentieel foerageergebied en zullen er door de ingreep geen essentiële vliegroutes verloren gaan.</p> <p>Amfibieën, reptielen en vissen Vaste verblijfplaatsen of exemplaren van Habitatrichtlijnsoorten of van niet-vrijgestelde nationaal beschermde soorten zijn niet aangetroffen. Door de provincie vrijgestelde soorten kunnen voorkomen.</p>

Soortgroepen	Ongewervelden/ overige soorten Vaste verblijfplaatsen of exemplaren van Habitatrichtlijnsoorten of van nationaal beschermde soorten zijn niet aangetroffen.
---------------------	---

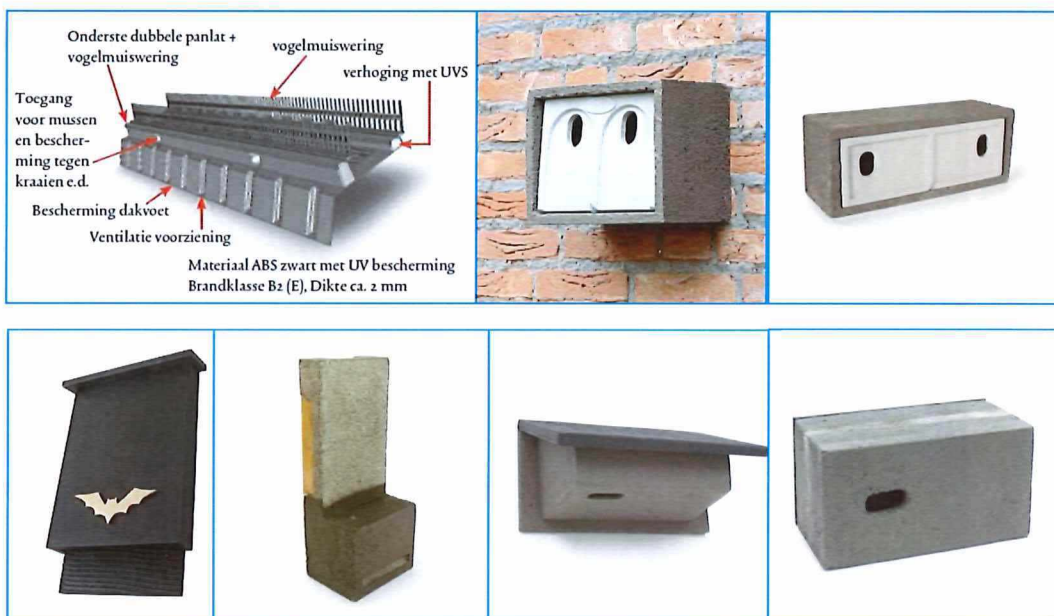
Op basis van het uitgevoerde onderzoek kan worden geconcludeerd dat er in de onderzochte situatie geen procedurele gevolgen zijn ten gevolge van de voorgenomen ingrepen.

- Nader onderzoek naar soorten is niet noodzakelijk;
- Een ontheffing in het kader van de Wnb (soorten) is niet noodzakelijk;
- Voor algemeen voorkomende soorten geldt een algemene vrijstelling als het ruimtelijke ingrepen betreft;
- De zorgplicht is altijd van toepassing.

6.2 Vrijblijvend advies

Bij de nieuwbouw kan rekening worden gehouden met huismussen door zogenaamde vogelvides (o.a. te vinden op monier.nl), of een dergelijke constructie toe te passen, in plaats van vogelschroot.

Tevens kunnen speciale nestkasten voor de huismus, gierzwaluw en vleermuizen worden ingebouwd of worden aangebracht. Over dit zogenaamde natuur-inclusief bouwen is tegenwoordig veel te vinden op internet.

BIJLAGE 1

WETTELIJK KADER

1.1 Wet natuurbescherming (Wnb)

De Flora- en faunawet is op 1 januari 2017 overgaan in de Wet natuurbescherming (Wnb). Deze wet dient ter vervanging van de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet en heeft als doel te komen tot één integrale en vereenvoudigde regeling van de natuurbescherming. Hierbij is de Europese regelgeving als uitgangspunt genomen. In de wet is nog steeds een deling van bescherming van soorten en gebieden (Natura2000).

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden.

Alle vogels, in totaal ruim 700 soorten, zijn beschermd (Vogelrichtlijn). Sommige soorten genieten een extra bescherming onder het verdrag van Bern of is het nest ervan jaarrond beschermd. Daarnaast worden ongeveer 230 overige Europese en nationale soorten beschermd.

- Verbodsbepalingen

Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Bron: Brochure Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, ministerie EZ, versie 1.3 december 2016).

De verbodsbepalingen voor vogels en Habitatrictlijnsoorten in de Wet natuurbescherming sluiten vrijwel één op één aan bij de bepalingen uit de Vogelrichtlijn en de Habitatrictlijn. De verbodsbepalingen zijn gericht op de bescherming van individuen van soorten.

Verstoring van vogels is niet verboden indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort (artikel 3.1 lid 4 en lid 5). Het is aan de initiatiefnemer om zich ervan te vergewissen – en waar nodig aan te kunnen tonen – dat de op zich versturende activiteit geen bedreiging vormt voor de vogelsoort en aldus niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort.

Het verbod om dieren opzettelijk te doden of te vangen en het verbod om vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of vernielen, is niet van toepassing op de bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden (artikel 3.10 lid 3).

Opzettelijkheid

In de Wet natuurbescherming is bij meer verbodsbepalingen dan onder de Flora- en faunawet het opzetvereiste toegevoegd, in lijn met de artikelen van de Habitatrictlijn en Vogelrichtlijn. In de Flora- en faunawet was alleen sprake van het opzetvereiste bij verontrusting (art 10). Hierdoor was de Flora- en faunawet strenger dan de verbodsbepalingen van de Habitatrictlijn. Niet-opzettelijke handelingen waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden, zijn nu niet langer verboden. Daarbij is van belang dat het Europees Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen⁶): *“Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant...”*.

- Ontheffing of vrijstelling

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- Ten eerste mag alleen van de verbodsbepaling afgeweken worden als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is.
- Ten tweede moet tegenover de afwijking van het verbod een in de wet genoemd belang staan. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn.
- Ten slotte mag de ingreep geen afbreuk doen aan de staat van instandhouding van de soort.

De drie criteria op grond waarvan van de verbodsbepalingen afgeweken kan worden, zijn eveneens uit deze twee richtlijnen overgenomen. Dat betekent dat de verbodsbepalingen niet overtreden mogen worden, tenzij men een ontheffing kan krijgen (het zogenoemde ‘nee, tenzij-principe’).

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Vrijstellingen kunnen in principe gelden voor alle drie de beschermingsregimes. Vrijstellingen van verbodsbepalingen zoals die gelden voor Vogelrichtlijn- of Habitatrichtlijnsoorten, kunnen alleen verleend worden voor in de Europese Vogelrichtlijn of Europese Habitatrichtlijn genoemde belangen. Om soorten vrij te stellen, zal altijd voldaan moeten zijn aan de vereisten van de wet, met name de afweging dat de vrijstelling geen afbreuk mag doen aan het streven de populatie van de betrokken soort in hun natuurlijk verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan (voor Habitatrichtlijnsoorten en andere soorten) dan wel dat de vrijstelling niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van vogelsoorten.

Belangen voor ontheffingsverlening of vrijstelling onder de Wet natuurbescherming

Voor vogels beschermd onder de Vogelrichtlijn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora of fauna;
- voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt,
- om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herinstructie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor andere, 'nationaal' beschermde soorten kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven genoemd;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daaropvolgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omliggende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied,
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

Provinciale staten kunnen vrijstelling van de verbodsbepalingen verlenen. Dit moet worden geregeld in een provinciale verordening. In de verordening of regeling staat aangegeven voor welke verbodsbepalingen, voor welke handelingen en voor welke soorten de vrijstelling geldt. Onder meer op basis van regionale verschillen in de staat van instandhouding van soorten kunnen de vrijgestelde soorten per provincie verschillen.

In Gelderland zijn onderstaande soorten vrijgesteld voor projecten die onder andere in het kader van een ruimtelijke ingreep plaatsvindt.

Soort	Toegestane middelen vangen
Aardmuis	Vangkooi en kastval
Bosmuis	Vangkooi en kastval
Bruine kikker	Schepnet
Bunzing	Vangkooi en kastval
Dwergmuis	Vangkooi en kastval
Dwergspitsmuis	Vangkooi en kastval
Egel	Vangkooi en kastval
Gewone bosspitsmuis	Vangkooi en kastval
Gewone pad	Schepnet
Haas	Vangkooi en kastval
Hermelijn	Vangkooi en kastval
Huisspitsmuis	Vangkooi en kastval
Kleine watersalamander	Schepnet
Konijn	Vangkooi, kastval, fred met buidel
Meerkikker	Schepnet
Middelste groene kikker	Schepnet
Ondergrondse woelmuis	Vangkooi en kastval
Ree	Vangkooi en kastval
Rosse woelmuis	Vangkooi en kastval
Tweekleurige osspitsmuis	Vangkooi en kastval
Veldmuis	Vangkooi en kastval
Vos	Vangkooi en kastval
Wezel	Vangkooi en kastval
Woelrat	Vangkooi en kastval

(Bron: [gelderland.nl](http:// gelderland.nl))

- Gedragscode

Voor regulier voorkomende werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkeling kan een vrijstelling van de verbodsbepalingen mogelijk zijn als u handelt conform een goedgekeurde gedragscode. Het kan gaan om handelingen in het kader van bestendig beheer of onderhoud, bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkeling of inrichting. Zo is het onder de Wet natuurbescherming mogelijk om via een gedragscode Europees beschermde vogel- en andere dier- en plantensoorten vrij te stellen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, mits er sprake is van een bij respectievelijk Vogelrichtlijn of Habitatrichtlijn genoemd belang.

In een gedragscode is beschreven hoe zorgvuldig gewerkt wordt opdat schade aan beschermde dieren en planten wordt voorkomen of tot een minimum beperkt.

Gedragscodes zijn bedoeld voor organisaties die in hun reguliere taken of activiteiten regelmatig met de wet te maken hebben. Elke sector kan een gedragscode opstellen en laten goedkeuren. Wanneer een gedragscode is goedgekeurd, kan eenieder die aantoonbaar in overeenstemming met de betreffende gedragscode handelt, zonder ontheffing de handelingen verrichten. Er kan gecontroleerd worden of er gehandeld wordt volgens de gedragscode. Dat dient aangetoond te worden; de bewijslast dat er correct wordt gehandeld ligt bij de initiatiefnemer.

Gedragscodes worden goedgekeurd door de Minister van EZ, in overleg met de provincies. De goedkeuring geldt voor een periode van maximaal vijf jaar.

- Ecologisch onderzoek laten uitvoeren

Voordat de beoogde ingreep kan plaatsvinden dient inzichtelijk gemaakt te zijn dat er door de ingreep geen overtreding zal plaatsvinden van de Wet natuurbescherming.

Meestal wordt eerst een zogenaamde quickscan (natuurtoets) flora en fauna uitgevoerd. Uit dit onderzoek dient naar voren te komen of er vervolgstappen genomen dienen te worden. De vervolgstappen kunnen bestaan uit een nader onderzoek, het nemen van mitigerende maatregelen en/ of het aanvragen van een ontheffing.

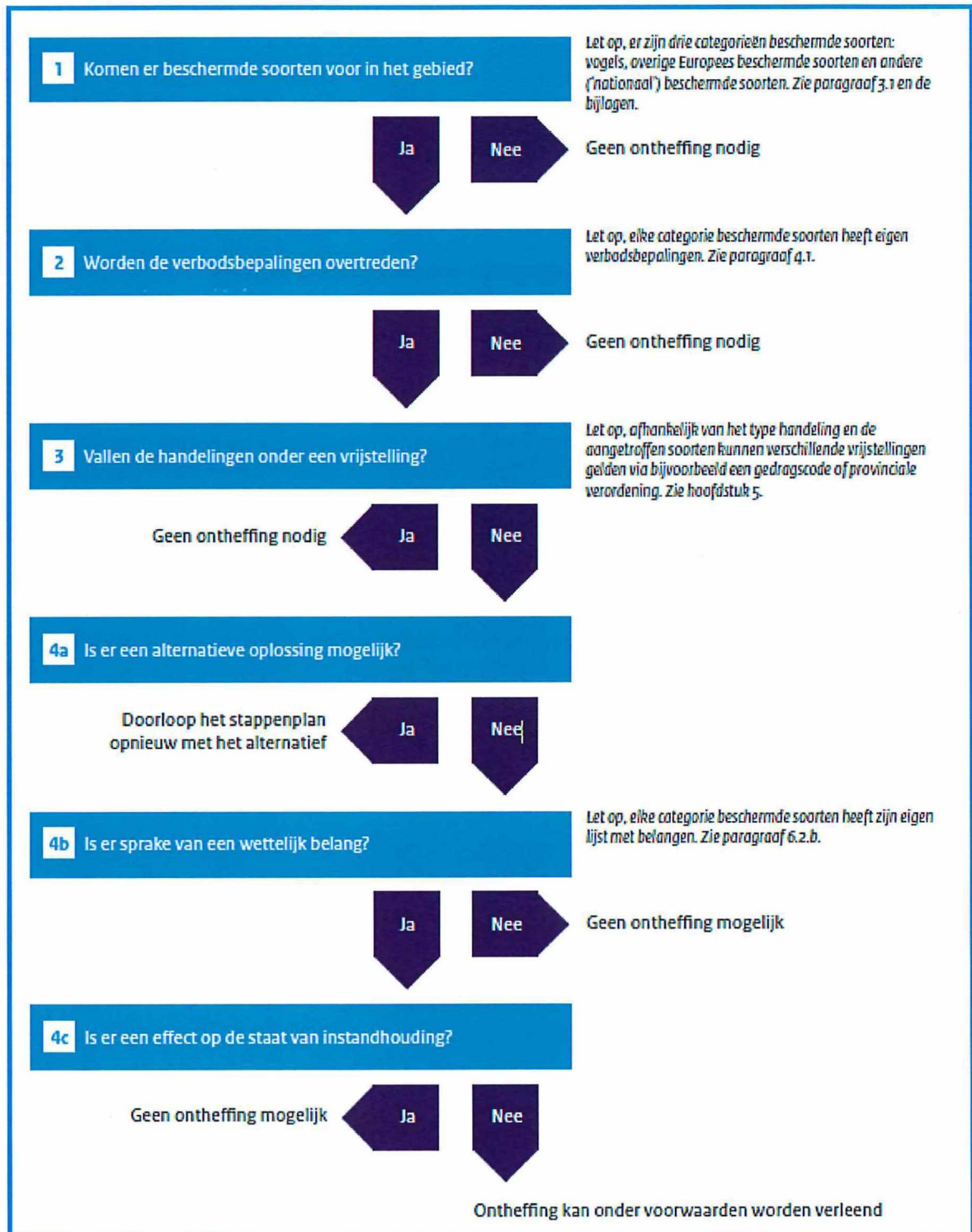
De bepalingen van de Wet natuurbescherming zijn alleen van toepassing als op of rondom de locatie waar de werkzaamheden gaan plaatsvinden beschermde planten en/of dieren voorkomen of als zich daar hun nesten, voortplantingsplaatsen of rustplaatsen bevinden.

Het plangebied is het gebied waar de daadwerkelijke handeling wordt uitgevoerd. Afhankelijk van de kenmerken van de activiteit kunnen storende factoren ook optreden buiten het plangebied. Denk aan verstoring door geluid, waardoor bijvoorbeeld het verbod om soorten opzettelijk te verstoren wordt overtreden.

Hoe groot het onderzoeksgebied is hangt dan ook af van de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het onderzoeksgebied is vaak groter dan het plangebied.

Andere leefgebieden van een diersoort, zoals foerageergebieden of vaste vliegroutes, worden volgens de uitleg van het Guidance document niet beschermd, tenzij deze samenvallen met de voortplantings- of rustplaatsen. Jurisprudentie maakt echter duidelijk dat in het geval van Habitatrichtlijnsoorten het zodanig verstoren van vaste vliegroutes en/of beschadigen van foerageergebied dat de soort om die reden deze vaste voortplantings- of rustplaatsen (die buiten het plangebied zijn gelegen) zal verlaten, wel onder het verbod van de Habitatrichtlijn valt). De redenering hierbij is dat bij een dergelijke verstoring de ecologische functionaliteit van de voortplantings- of rustplaatsen niet meer gegarandeerd is. In deze gevallen is dan ook artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming van toepassing.

Het ministerie van Economische Zaken heeft een stappenplan opgesteld die door initiatiefnemers doorlopen dient te worden.

Bron: Brochure Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, ministerie EZ, versie 1.3 december 2016).

Natura2000 (gebiedsbescherming)

Gebieden die bescherming genieten zijn Natura2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden).

Handelingen binnen beschermde gebieden die de wezenlijke kenmerken van het gebied aantasten, zijn in principe verboden en worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Bij ruimtelijke ingrepen in de nabije omgeving van de beschermde gebieden moet worden bepaald in hoeverre de externe werking van de ingreep een effect heeft op het beschermde gebied. Indien er negatieve effecten te verwachten zijn, bijvoorbeeld door een toename van stikstofdepositie, dient er een vervolgonderzoek plaats te vinden. Dit onderzoek vindt plaats in het kader van de PAS (Programma Aanpak Stikstof). Mogelijk dient er een vergunning Wnb aangevraagd te worden.

1.2 Nationaal Natuur Netwerk/ Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De bescherming van het Nationaal Natuurnetwerk/ Natuurnetwerk Nederland (NNN, de voormalige EHS) komt voort uit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. In de provincie Gelderland wordt de benaming Gelders Natuurnetwerk (GNN) gehanteerd.

Dit NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

In het NNN liggen: bestaande natuurgebieden (waaronder Natura2000, gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt, landbouwgebieden (beheerd volgens agrarisch natuurbeheer) en ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de kustzone van de Noordzee en de Waddenzee.

In het netwerk geldt voor nieuwe ontwikkelingen het 'nee, tenzij'-principe. Ruimtelijke ingrepen zijn niet toegestaan, tenzij er geen alternatieven zijn. Ook moeten de ontwikkelingen een groot openbaar belang hebben. De schadelijke effecten van de activiteit op de natuur moeten bovendien worden gemitigeerd. De kernkwaliteiten en omgevingscondities vormen het toetsingskader. De initiatiefnemer dient onderzoek te doen naar eventuele significant negatieve effecten die een activiteit kan hebben op het NNN.

1.3 Overige natuurgebieden

Buiten de bescherming van de Wet natuurbescherming en het NNN bevinden zich ook natuurgebieden beschermd middels provinciaal beleid, veelal beschreven in Omgevingsplannen of Streekplannen. In dit provinciale beleid is de bescherming van bijvoorbeeld ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied uitgewerkt. In Gelderland liggen dergelijke gebieden vaak in de Groene ontwikkelingszone (GO).

1.4 Rode Lijst

Rode Lijst soorten zijn soorten die zijn opgenomen op officiële, door het parlement bekrachtigde en in de Staatscourant gepubliceerde, lijsten van soorten die gevoelig of kwetsbaar zijn of zelfs direct in hun voortbestaan bedreigd worden. De bedreigde dier- en plantensoorten op de Rode Lijsten hebben geen juridische status, tenzij ze ook in de wet zijn opgenomen.

De aanwijzing van nationale soorten is mede gebaseerd op de status die de soorten in de rode lijsten hadden ten tijde van het opstellen van de Wnb.

BIJLAGE 2

LIJSTEN BESCHERMDE SOORTEN

Soorten beschermd onder paragraaf 3.2 van de Wet natuurbescherming (artikel 3.5 en 3.8)

Nederlandse naam	Ladijnse naam
Planten (4)	
Drijvende waterweegbree	<i>Luronium nasans</i>
Groenknolorchis	<i>Liparis loeselii</i>
Krullpend moerasscherm	<i>Aptium repens</i>
Zomerschroeforchis	<i>Spiranthes aestivalis</i>

Zoogdieren terrestrisch (8)	
Bever	<i>Castor fiber</i>
Hamsuer	<i>Criceus criceus</i>
Hazelmuis	<i>Muscardinus avellanarius</i>
Furazladsche lynx	<i>Lynx lynx</i>
Noordse woelmuis	<i>Microtus oeconomus</i>
Oter	<i>Lutra lutra</i>
Wilde kat	<i>Felis silvestris</i>
Wolf *)	<i>Canis lupus</i>

Vleermuizen (22)	
Bechsteins vleermuis	<i>Myotis bechsteinii</i>
Bosvleermuis	<i>Nyctalus leisleri</i>
Brandts vleermuis	<i>Myotis brandtii</i>
Franjestaart	<i>Myotis nattereri</i>
Gewone baardvleermuis	<i>Myotis mystacinus</i> ssp. <i>mystacinus</i>
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>
Gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus</i>
Grijze grootoorvleermuis	<i>Plecotus auricularis</i>
Grote hoefijzerneus	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>
Grote rosse vleermuis	<i>Nyctalus lasiopterus</i>
Ingekorven vleermuis	<i>Myotis emarginatus</i>
Kleine dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>
Kleine hoefijzerneus	<i>Rhinolophus hipposideros</i>
Laaevlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>
Meervleermuis	<i>Myotis dasycneme</i>
Mopsvleermuis	<i>Barbastella barbastellus</i>
Noordse vleermuis	<i>Eptesicus nilssonii</i>
Rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>
Rulge dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>
Tweekleurige vleermuis	<i>Vespertilio murinus</i>
Vale vleermuis	<i>Myotis myotis</i>
Wauervleermuis	<i>Myotis daubentonii</i>

Zoogdieren marien (5)	
Brulvis	<i>Phocoena phocoena</i>
Gewone dolfijn	<i>Delphinus delphis</i>
Tuimelaar	<i>Tursiops truncatus</i>
Widflankdolfijn	<i>Lagenorhynchus acutus</i>
Witsnuitdolfijn	<i>Lagenorhynchus albobasalis</i>

Vissen (2)	
Houting	<i>Coregonus oxyrinchus</i>
Steur	<i>Acipenser sturio</i>

Amfibieën (8)	
Boomkikker	<i>Hyla arborea</i>
Geelbuitkruispad	<i>Bombina variegata</i>
Heikikker	<i>Rana arvalis</i>
Kamsalamander	<i>Triturus cristatus</i>
Knoflookpad	<i>Pelobates fuscus</i>
Poelkikker	<i>Rana lessonae</i>
Rugsreeppad	<i>Bufo calamita</i>
Vroedmeesterpad	<i>Alytes obstetricans</i>

Reptielen (3)	
Gladder slang	<i>Coronella austriaca</i>
Muurhagedis	<i>Podarcis muralis</i>
Zandhagedis	<i>Lacerta agilis</i>

Vlinders (7)	
Donker pimpnelblauwje	<i>Maculinea nausthous</i>
Groze vuurvliinder	<i>Lycaena dispar</i>
Moerasparelmoervliinder *)	<i>Euphydryas aurinia</i>
Pimpnelblauwje	<i>Maculinea teleius</i>
Teuntsbloempijlstaart	<i>Proserpinus proserpina</i>
Tijmblauwje *)	<i>Maculinea arion</i>
Zilverzweefvootbeestje *)	<i>Coenonympha hero</i>

Libellen (8)	
Bronslibbel *)	<i>Oxygaster curditi</i>
Gaffelibbel	<i>Ophiogomphus cecilia</i>
Gevleete wiesnutlibbel	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>
Groene glazenmaker	<i>Aeshna viridis</i>
Noordse winterjuffer *)	<i>Sympecma paedisca</i>
Ooselike wiesnutlibbel *)	<i>Leucorrhinia albifrons</i>
Rivierrombout	<i>Gomphus flavipes</i>
Sterlijke wiesnutlibbel	<i>Leucorrhinia caudalis</i>

Kevers (5)	
Brede geelrandwaterroofkever	<i>Dytiscus latissimus</i>
Gesireepde waterroofkever	<i>Graphoderus bilineatus</i>
Heldenbok	<i>Cerambyx cerdo</i>
Juchdeerkever	<i>Osmoderma eremita</i>
Vermiljoenkever	<i>Cucujus cinnabarinus</i>

Overige soorten (2)	
Bazalfse stroommossel	<i>Unio crassus</i>
Platte schijfhoren	<i>Ansis vorticulus</i>

*) Soorten verdwenen uit Nederland maar die toch beschermd zijn op grond van artikel 3.5 en 3.8 omdat er een goede kans op terugkeer bestaat

Soorten beschermd onder paragraaf 3.3 van de
Wet natuurbescherming (artikel 3.10 en 3.11)

Nederlandse naam	Ladijnse naam				
Planten (76)					
Akkerboerbloem *	Ranunculus arvensis	Smalle raai *	Galeopsis angustifolia	Hazelworm	Anguis fragilis
Akkerdoornzaad *	Torilis arvensis	Spijs havikskruid *	Hieracium lacucella	Levendbarende hagedis	Lacerta vivipara
Akkerogenroos *	Odondeas vernus vernus	Steenbraam *	Rubus saxatilis	Ringslang	Natrix natrix
Beklijerde ogenroos *	Euphrasia rosikoviata	Stijve wolfsmelk *	Euphorbia serotina		
Berggamander *	Teucrium montanum	Tengere dijsiel *	Carduus tenuiflorus	Vissen (6)	
Bergnachtsorchis *	Platanthera chlorantha	Tengere veldmuur *	Mimulus hybridus	Beekdonderpad	Cottus rheneanus
Blaasvaren	Cystopteris fragilis	Trosgamander *	Teucrium botrys	Beekprik	Lampetra planeri
Blauw guichelheil *	Anagallis arvensis foemina	Veenbloembles *	Scheuchzeria palustris	Elrits	Phoxinus phoxinus
Bokkenorchis *	Himantoglossum hircinum	Vliegenorchis	Ophrys insectifera	Gestippelde alver	Alburnoides bipunctatus
		Vroege ereprijs *	Veronica praecox	Groen modderkrutjer	Misgurnus fossilis
		Wilde averult *	Arenaria c. campestris	Kwabaal *	Lota lota
Bosboerbloem *	Ranunculus pol. nemorosus	Wilde ridderspoor *	Consolida regalis		
Bosdravik *	Bromopsis r. benekenii	Wilde wet *	Melampyrum arvense	Vlinders (20)	
Brave hendrik *	Chenopodium bonus-henricus	Wolfskers *	Aeropa bella-donna	Aardbeetvinder *	Pygus malvae
		Zandwolfsmelk *	Euphorbia segutentana	Bosparelmoervinder *	Melitaea aethalia
Brede wolfsmelk *	Euphorbia platyphyllos	Zinkvoolje	Viola lutea calamitaria	Bruin dikkopje	Erynnis tages
Breed wollegras *	Eriophorum latifolium	Zweedse kormoelje *	Cornus suecica	Brune eikenpage *	Saxitum flicis
Bruinrode wespenorchis	Eptacris aurubens	Zoogdieren terrestrisch (31)		Duinparelmoervinder *	Argynnis niobe
Dennenorchis *	Goodyera repens	Aardmuis	Microtus agrestis	Genitaalblauwje *	Maculinea alcon
Dreps *	Bromus secalinus	Boommarter	Martes martes	Groen parelmoervinder *	Argynnis aglaja
Echte gamander *	Teucrium cham. germanicum	Bosmuis	Apodemus sylvaticus	Groen vos *	Nymphalis polychloros
		Bunzing	Musela pectorius	Groen weerschijnvinder *	Apatura iris
		Damhert	Dama dama	Jepenpage	Saxitum w-album
		Das	Meles meles	Kleine heivinder *	Hipparchia sadleriana
Franjegendiaan	Genstanella ciliata	Dwergmuis	Microtus minutus	Kleine ijsvogelvinder *	Limnitis camilla
Geelgroene wespenorchis *	Eptacris muelleri	Dwergspitsmuis	Sorex minutus	Kommavinder *	Hesperia comma
Geploolde vrouwenmanet *	Alchemilla subcrenata	Edelhert	Cervus elaphus	Sleedoempage *	Thecla betulae
Gevande veldsja *	Valeriana denticata	Eekhoorn	Sciurus vulgaris	Splegeldikkopje *	Heteropierus morpheus
Gevlekt zonnenroosje *	Tuberaria pinnata	Egel	Eriaceus europaeus	Veenbesblauwje *	Plebetus opulenta
Glad biggenkruid *	Hypochaeris glabra	Elkermuis	Elomys quercinus	Veenbeparelmoervinder	Boloria aquilonaris
Gladde zegge *	Carex laevigata	Gewone bosspitsmuis	Sorex araneus	Veenhooibeesteje	Coenonympha tullia
Groene nachtorchis	Coeloglossum viride	Groen bosmuis	Apodemus flavicollis	Veldparelmoervinder	Melitaea cinxia
Groensteel *	Asplenium viride	Haas	Lepus europaeus	Zilveren maan *	Boloria selene
Groen splegeldikkopje *	Legouzia speculum-venetis	Hermeltijn	Musela erminea		
		Huispitsmuis	Crocifura russula	Libellen (8)	
		Konijn	Oryzolagus cuniculus	Beekrombout *	Gomphus vulgatissimus
		Molmuis *	Arvicola scherman	Bosbeekjuffer *	Calopteryx vitrea
		Ondergrondse woelmuis	Microtus subterraneus	Donkere waterjuffer *	Coenagrion amatum
		Ree	Capreolus capreolus	Gevlekte glanslibel *	Somatochlora flavomaculata
		Rosse woelmuis	Clethrionomys glareolus	Gewone bronlibel *	Cordulegaster boltonii
		Steenmarter	Martes foina	Hoogveenglanslibel *	Somatochlora arcata
		Tweekleurige bosspitsmuis	Sorex coronatus	Kempense heidelibel *	Sympeum depressulatum
		Veldmuis	Microtus arvalis	Speerwaterjuffer *	Coenagrion hastulatum
		Veldspitsmuis	Crocifura leucodon		
		Vos	Vulpes vulpes	Kevers (1)	
		Waterspitsmuis	Neomys fodiens	Vliegend hert	Lucanus cervus
		Wezel	Musela nivalis		
		Wild zwijn	Sus scrofa	Overige soorten (1)	
		Wolrat	Arvicola terrestris	Europese rivierkreeft	Asiacus asiaticus
		Zoogdieren marien (2)			
		Gewone zeehond	Phoca vitulina		
		Grijze zeehond	Halichoerus grypus		
		Amfibieën (8)			
		Alpenwater-salamander	Triturus alpestris		
		Brune kikker	Rana temporaria		
		Gewone pad	Bufo bufo		
		Kleine water-salamander	Triturus vulgaris		
		Meerkikker	Rana ridibunda		
		Middelste groene kikker	Rana klepton esculenta		
		Vitpoolsalamander	Triturus helveticus		
		Vuursalamander	Salamandra salamandra		
		Reptielen (4)			
		Adder	Vipera berus		

* soort die geen wettelijke bescherming had onder de Flora- en faunawet

BIJLAGE 3

JAARROND BESCHERMDE NESTEN (CATEGORIE 1-4)

Categorie 1-4: jaarrond beschermd

Boomvalk	<i>Falco subbuteo</i>	4
Buizerd	<i>Buteo buteo</i>	4
Gierzwaluw	<i>Apus apus</i>	2
Grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea</i>	3
Havik	<i>Accipiter gentilis</i>	4
Huismus	<i>Passer domesticus</i>	2
Kerkuil	<i>Tyto alba</i>	3
Oehoe	<i>Bubo bubo</i>	3
Ooievaar	<i>Ciconia ciconia</i>	3
Ransuil	<i>Asio otus</i>	4
Roek	<i>Corvus frugilegus</i>	2
Slechtvalk	<i>Falco peregrinus</i>	3
Sperwer	<i>Accipiter nisus</i>	4
Steenuil	<i>Athene noctua</i>	1
Wespendief	<i>Pernis apivorus</i>	4
Zwarte wouw	<i>Milvus migrans</i>	4

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

BIJLAGE 4

LITERATUURLIJST

Broekhuizen, S e.a., Atlas van de Nederlandse zoogdieren, uitgeverij KNNV, Utrecht, 1992
Diepenbeek A, Twisk P, Veldgids diersporen, KNNV, Zeist 2013
IKC Natuurbeheer, Handboek natuurdoeltypen in Nederland, uitgeverij Judels&Brinkman, Delft, 1995
Meesters, G, Natuuratlas van Nederland, uitgeverij Icob b.v. Alphen aan den Rijn, 2001
Olsen L-H, Dier & spoor, KNNV uitgeverij, 2012
Ravon, De amfibieën en reptielen van Nederland, 2009
Sovon Vogelonderzoek Nederland, Atlas van de Nederlandse Broedvogels, uitgeverij KNNV, Utrecht, 2002
Smit, J.T. & R.F.M. Krekels 2008. Vliëgend hert op de Veluwe Beschermingsplan 2009-2013. – EIS-Nederland en Bureau Natuurbalans-Limes Divergens, Leiden – Nijmegen.
Vogelbescherming Nederland, Topografische Inventarisatieatlas voor flora en fauna van Nederland, Zeist, 2003.

www.gelderland.nl
www.google.nl
minez.nederlandsesoorten.nl/soorten
www.natura2000.nl
www.nederlandsesoorten.nl
www.ravon.nl
www.synbiosys.alterra.nl
www.sovon.nl
www.vleermuizenindestad.nl
www.vogelbescherming.nl
www.vogelvisie.nl
www.zoogdiervereniging.nl